



## NYHETSBREV FRÅN FÖRENINGARSARKIVEN I STOCKHOLMS LÄN

NR 2 AUGUSTI 2001

Kansliets adress är: Föreningarsarkiven i Stockholms län  
c/o Stockholms stadsarkiv  
Box 22063  
104 22 Stockholm  
Tel. 08 508 283 42, fax 08 508 283 01  
[www.foreningsarkiven.a.se](http://www.foreningsarkiven.a.se)

Arkivföreståndare  
Kerstin Söderman, tel. 08 508 283 42, e-post [kerstin.soderman@ssa.stockholm.se](mailto:kerstin.soderman@ssa.stockholm.se)

Ordförande  
Uno Sköld, tel. 08 511 742 52, e-post [uno.skold@mbox301.swipnet.se](mailto:uno.skold@mbox301.swipnet.se)

Vice ordförande  
Harald Haapala, tel. 08 550 238 89, e-post [harald.haapala@sodertalje.se](mailto:harald.haapala@sodertalje.se)

## Folkrörelser på Skansen

Den 29 maj samlades 18 medlemmar i Föreningsarkiven i Stockholms län för att titta på Skansens byggnader med anknytning till folkrörelser. Vi möttes av guiden Charlotte Ahnlund, som på ett intressant sätt startade med att berätta om väckelserörelsen och dess betydelse i förhållande till Svenska kyrkan. Första huset vi tittade på var missionshuset Ebeneser från Svenshult i Östergötland, uppfört 1863. Sedan gick vi vidare till ordenshuset Brofästet från Ullfors i Uppland från 1895. Denna byggnad är typisk för IOGT rörelsen. Sist besökte vi Folkets Hus från Gersheden i Värmland som stod klart 1908. Det gemensamma för alla tre folkrörelserna, som verkat och fortfarande verkar, är all entusiasm inför befogade förändringar i tänkesätt och system. Hur viktigt är det då inte att alla förändringar av personer, arbetssätt och antecknade synsätt sparas för eftervärlden. Vi måste alla slå vakt om det gamla men också för framtiden fortsätta att med alla till buds stående medel aktivera och arkivera kvarlevorna av våra arbeten. Tack för en skön, tankeväckande medlemsträff!

*Rolf Sjögren, Stockholms läns Bygdegårdsdistrikt*

## Arkivens dag 10/11

I juni skickades ett informationsbrev ut till tidigare arrangörer av Arkivens dag. Uppgifterna nedan bygger på detta utskick. Årets tema för Arkivens dag är "Kärlek" eller "Kärlek till". Temat är valt för att passa så många som möjligt men också för att detta tema också används i Danmark där Arkivens dag ordnas samma dag. Adressen till den nationella hemsidan är [www.ra.se/arkivensdag/](http://www.ra.se/arkivensdag/). Det är upp till varje arrangör att själv skicka sin information till ansvarig, som är Maria Larsson på Skånes Arkivförbund, e-post [skanearkiv@swipnet.se](mailto:skanearkiv@swipnet.se). Hemsidan kommer att öppnas i mitten av september. Liksom tidigare år kommer affisch och vykort tas fram. De är kostnadsfria och beställs hos Kurt Larson (adress se nedan). Arkivkarameller och T-shirts till självkostnadspris beställs hos Kurt Larson. OBS sista beställningsdatum var egentligen 10 augusti. Arkivens dag logotype kan beställas av Hans Riben. De regionala kontaktpersonerna planerar att ordna en träff för arrangörer i Stockholms län i september. Se s 3 för uppgifter om workshops i marknadsföring.

Vi hoppas att många arkiv i Stockholms län deltar även i år. Jag har hört några säga att vi kommer att ha Öppet Hus, men ligga lite lågt med aktiviteter detta år för att satsa mer nästa år. Ibland behöver man ransonera resurserna. Glöm inte bort möjligheten att söka samarbetspartner om det känns tungt att stå för allt själva. Framgångsrikt samarbete har tidigare år skett med bland annat bibliotek, hembygdsrörelsen, kulturförvaltningen och köpcentrum. Naturligtvis är målsättningen med Arkivens dag att locka folk till själva arkivet men ibland kan bemanningssvårigheter sätta stopp för det. Kontakta gärna de regionala kontaktpersonerna vid frågor eller synpunkter rörande Arkivens dag.

Regionala kontaktpersoner Arkivens dag 2001:

Kurt Larson  
Stockholms stadsarkiv  
Tel: 08 508 283 49  
[kurt.larson@ssa.stockholm.se](mailto:kurt.larson@ssa.stockholm.se)

Hans Riben  
Musikmuseet  
Tel: 08 519 554 68  
[hans.riben@musikmuseet.se](mailto:hans.riben@musikmuseet.se)

## Flirtar du i mörker?

Att göra affärer utan reklam är som att flirta i mörker. Du vet vad du gör men ingen annan vet det! Gäller det även din verksamhet? SASS – Sveriges Arkiv i Samverkan för Synlighet ordnar tre workshops om marknadsföring av arkiv. På programmet står gemensam diskussion, inspiration och tillvaratagande av goda idéer inom områden som;

Varför marknadsföra?

Arkivpedagogiskt arbete

Publicering

Arkiv och media

Att bygga nätverk

Workshops hålls på följande platser i landet;

Luleå ..... måndag 3 september

Borlänge .... onsdag 12 september

Kalmar ..... måndag 17 september

Anmälan skall ske **10 dagar före utbildningstillfället** till Maria Larsson, Skånes Arkivförbund, Porfyrv 19, 224 78 Lund, tel: 046 30 44 19, e-post: [maria.larsson.skanearkiv@swipnet.se](mailto:maria.larsson.skanearkiv@swipnet.se). Deltagandet är kostnadsfritt. Kaffe, lunch och utbildningsmaterial ingår. Kostnader för resa och eventuell logi står deltagarna själva för. Frågor om utbildningen besvaras av Maria Larsson.

*Kerstin Söderman*

## **FA s årsstämma 2001**

Under två dagar hölls årsstämma på Rönneberga kursgård, Lidingö inramat av seminarier och föreläsningar. De 49 stämooombuden och lika många seminariedeltagare hälsades välkomna av förbundsordföranden Ingvar Söderström.

### *Arkivpedagogik*

Före stämman ägnades tiden åt arkivpedagogik. Eva Sjögren presenterade boken "Historia på riktigt" som hon skrivit tillsammans med Catarina Lundström. Den innehåller många tips och idéer om hur arkiven kan användas i undervisningen – från förskola till vuxenundervisning. Den sammanfattar vad som gjorts på det arkivpedagogiska området under senare tid. Professor Bernt Fredriksson fortsatte sedan med en föreläsning om Arkivvetenskap. På ett personligt och jordnära sätt talade han som ny arkivprofessor om framtiden för arkivvetenskapen. Denna omfattar forskning och utbildning som sedan bär frukt i verksamheten. Utbildning i arkivkunskap startade vid Stockholms Universitet 1973 och bedrivs idag även på andra ställen. Det är få länder som har professorer i ämnet. Utbildningens inriktning var ett centralt ämne och han ställde en slutfråga till FA om vad man anser skall ingå för att passa de behov som finns i Sverige inom olika områden.

### *Årsstämma*

Förbundsordförande Ingvar Söderström öppnade stämman och till stämooordförande utsågs Bengt Rydberg, Borås. Verksamhetsberättelse och övriga handlingar klubbades igenom och styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Ingvar Söderström omvaldes till förbundsordförande och två nya styrelsemedlemmar invaldes. Verksamhetsplanen poängterade samarbete på olika nivåer och med olika intressenter samt medlemsvärvning. Madli Kurdves Minnesfond behandlades med omval på samtliga poster. Ingvar Söderström avslutade med att för sin och övriga styrelsens del arbeta för ett framgångsrikt verksamhetsår.

### *Konferensmiddag*

Under kvällen avåts konferensmiddag med välanpassat antal tal och sedan gick diskussionen fritt i kaffegrupperna i sällskapsrummet.

### *Andra dagen*

Riksarkivet har fått en ny ansvarig för sakområdet folkrörelser, Katalin Gere. Hon inledde den andra dagen med att berätta om verksamheten vid enskilda byrån samt gav oss en ingående information om förändringar inom Riksarkivet under senare tid. IT utvecklingen sätter sina spår även inom Riksarkivet liksom internationaliseringen. Kontakterna mellan FA och enskilda byrån togs upp. Med denna nya entusiastiska chef ser det lovande ut för en fördjupning.

Säkra arkivlokaler talade Björn Sydbäck om. Fukt, vatten och brand är de största yttre hoten. Vid planering och ändring av arkivlokaler är det viktigt att sammanväga alla faktorer som kan utgöra ett hot. Man bör titta på: Vatten och skadlig fukt – Brand, brandgas och skadlig upphettning – Skadlig klimat- och miljöpåverkan – samt Skadegörelse, Tillgrepp och obehörig åtkomst. För att ha säkra

lokaler bör man ha fortlöpande underhåll och bevakning. Skyddsrum är ej lämpliga arkivlokaler. Vatten och avloppsrör liksom fönster bör undvikas. Man skall inte ha elektriska apparater i arkivutrymmet. Helst ej heller eluttag. Det är många faktorer att tänka på – besiktning av lokalerna regelmässigt rekommenderades.

### *Arkivkunskap för föreningsfolk*

Med stöd från "Framtidens kultur" har en kursmodell framtagits om arkivkunskap som belyser olika aspekter – ansvar – registrering – lokaler – urval – lagring mm. Den har testats på SEKO och skall utvärderas. Ansvarig har varit Berit Sande.

"Gräv där de stod" är ett nytt projekt som presenterades av Ingvar Söderström. Man har som uppgift att undersöka de sidor av arbetslivet som ej är genomlysta och arbetsformen är tänkt som studiecirkel. Anslagsförvaltare är ABF som tillsammans med bland annat FA skall driva detta.

Ytterligare information kommer att lämnas. Projekttiden löper t o m 1/3 2004.

SASS-verksamheten presenterades av Christer Bogefelt. SASS står för Svenska Arkiv i Samverkan för Synlighet. Huvudverksamheten är Arkivens Dag samt information och mediakontakter. Man arbetar med att utveckla nya former i verksamheten samt att lyfta fram samarbetsfrågorna.

### *Arkivvecka 2002*

Det finns flera arkivorganisationer med i stort sett samma mål. Ofta är många av deltagarna med i flera sammanhang. En form av samordning för att effektivisera verksamheten har diskuterats. Därför planeras nästa år en arkivvecka där organisationerna har sina förbundsmöten, var för sig, och i övrigt en del gemensamt program. Denna arkivvecka planeras till våren i Malmö/Lund. FA kommer att hålla sin stämma under denna vecka.

Nya distriktsorganisationer – arkivförbund har bildats på flera håll. I Kalmar län har tre arkiv - Västervik, Oskarshamn och Kalmar – bildat arkivförbund och avser att anställa en arkivarie placerad i Oskarshamn. I Halland har man också startat ett arkivförbund som just håller på att ta form.

### *Avslutning*

Med ett öppet forum avslutades dagen. Här togs upp frågan om vilka möjligheter det finns för EU-bidrag samt ett förslag att införa någon form av förtjänsttecken inom FA.

*Arnold Härmark*

## **Nyfiken på föreningsforskning?**

Seminarier om fritidsforskning i föreningsarkiv äger i år rum lördagen den 20 oktober kl. 10.00 – 16.00 på Stockholms stadsarkiv. Seminariet vänder sig till dig som skall skriva en jubileumsskrift, hembygdsforskar eller är allmänt intresserad av din förenings historia. Deltagarna kommer att få öva sig i att besvara forskningsfrågor utifrån arkivmaterial från olika typer av föreningar. Seminariet äger rum på Stockholms stadsarkiv och leds av Ken Bjerregaard från Tollare Folkhögskola och Föreningen för Folkbildningsforskning. Ingen tidigare forskningsvana krävs. Seminariet är kostnadsfritt för medlemmar i Föreningsarkiven i Stockholms län, deltagaravgift för icke medlemmar är 100 kronor per person. Anmälan sker till kansliet, adress se s 1 senast **28 september**. Eventuella frågor besvaras av Kerstin Söderman.

## **Ordning i arkivet?**

Halvrisigt skick eller helkaos? Nu kan du köpa en lättfattlig handledning som vänder sig till dig som jobbar med dokument- och arkivfrågor, antingen i en lokal förening eller i en distriktsorganisation. Du får konkreta råd för att snabbt komma igång med arkivarbetet. Uppdateringar kommer att ske på vår hemsida. Beställ från kansliet, adress se ovan. Pris 200 kronor + porto.

## Notiser

### *Utställning att låna!*

Redan har några medlemmar nappat på erbjudandet och lånat utställningen, bland annat i samband med årsmöten och seminarier. Den är även bokad vid några tillfällen under hösten men det finns fortfarande gott om ledig tid kvar för att boka den framöver. Det kostar ingenting att låna utställningen men låntagaren ansvarar för alla transporter. Utställningen består av 3 aluminiumramar med sammanlagt 6 skivor samt 3 toppskyltar. Den är c:a 2 meter bred utfälld och c:a 2,3 meter hög med toppskyltar. Spotlights ingår. Dessutom finns 2 extraramar att låna för den som vill komplettera med en egen utställning. Bokas genom kansliet, adress se s 1.

### *Statlig arkivutredning*

Regeringen har tillsatt en arkivutredning. Ordförande är Kari Marklund, landshövding i Norrbotten. Experter inom området förenings- och folkrörelsearkiv är Catarina Lundström, Jämtlands Föreningsarkiv och Göran Henriksson, Folkrörelsernas arkiv i Örebro län. Den som vill veta mer om utredningens direktiv (2000:104) kan kontakta Kulturdepartementet eller titta på regeringens hemsida, Kulturdepartementet.

### *FAs förbundskonferens*

Höstens förbundskonferens äger rum i Uddevalla 10-11 oktober. Ämnen som skall tas upp är bland annat information om arkivutredningen, pågående forskning och IT frågor.